

Завдання для практичних занять з навчальної дисципліни «Фінансове право» для здобувачів заочної форми навчання

2026 рік

Фінансове право в системі права

Завдання

1. Громадянка К. уклала договір банківського вкладу (депозиту) на строк 1 рік з правом дострокового розірвання договору. Внаслідок складної ситуації у банківському секторі, обумовленої воєнним станом, Правлінням Національного банку України прийнято постанову про заборону дострокового розірвання договорів банківського вкладу. Громадянка К., в наслідок життєвих обставин, через місяць після прийняття вказаної постанови звернулася до банку із вимогою розірвати договір банківського вкладу.

Визначте правову природу відносин, що склалися.

2. Ознайомившись із визначенням предмету фінансового права, *проаналізуйте можливість існування таких самостійних галузей права як податкове право, бюджетне право та валютне (грошове право) право.*

3. Які державні органи здійснюють діяльність у сфері фінансового права? Назвіть органи та окресліть їх основні функції.

Грошовий обіг як об'єкт фінансово-правового регулювання

Завдання

1. Державний банк «Кредит. Фінанси. Інвестиції» з метою покращення взаєморозрахунків між клієнтами прийняв рішення про випуск Е-гривні.

Дайте правову характеристику діям державного банку «Кредит. Фінанси. Інвестиції».

2. Об'єктом безготівкових розрахункових відносин є певні дії, що вчиняються суб'єктами цих правовідносин, результатом яких є здійснення платежу шляхом переказу певної суми грошових коштів з рахунку платника на рахунок одержувача на підставі платності та еквівалентності товарних відносин.

Чи рухаються самі гроші як предмет таких відносин від платника до отримувача? Чи можна назвати безготівкові розрахункові відносини інформаційними відносинами, пов'язаними з рухом фінансових і бухгалтерських документів, які містять інформацію про платника та бенефіціара коштів?

Цифрові фінанси

Завдання

1. Національний банк України оголосив нову інституційну Стратегію під назвою «Фінансова фортеця України», яка спрямована на зміцнення фінансової системи країни в умовах глобальних викликів. Стратегія включає заходи з підвищення стійкості банківської системи, підтримки макроекономічної стабільності та розширення доступу до фінансових послуг для населення. Компанія «ЕкономКонсалт», яка спеціалізується на фінансовому консалтингу, отримала завдання розробити рекомендації для банків щодо адаптації до нових умов, передбачених цією стратегією.

Охарактеризуйте основні цілі та напрями Стратегії «Фінансова фортеця України». Визначте, які конкретні заходи можуть бути рекомендовані банкам для адаптації до вимог Стратегії. Поясніть, як реалізація цієї Стратегії може вплинути на фінансову систему України в середньостроковій перспективі.

2. З розвитком цифрових технологій у світі активно іде робота над створенням цифрових валют центральних банків (CBDC). Україна є одним із лідерів у створенні правової бази та тестуванні такого проєкту. Цифровою валютою для України є цифрові гроші НБУ (е-гривня).

Визначте зміст і мету розробки цифрової валюти НБУ в обіг. Чи можна порівнювати електронні гроші, криптовалюту з е-гривнею?

Правове регулювання обігу валютних цінностей

Завдання

1. Клієнт банку, пан Андрій, планує поїздку за кордон і хоче перевезти значну суму іноземної валюти для використання під час відрядження. Він звернувся до юриста за консультацією щодо того, які обмеження існують на перевезення валютних цінностей через кордон України та які документи йому необхідно мати при собі для законного переміщення валюти.

Проаналізуйте правові вимоги до перевезення валютних цінностей через кордон України, зокрема іноземної валюти. Визначте, які документи потрібні панові Андрію для законного перевезення значної суми валюти. Поясніть можливі наслідки недотримання вимог щодо декларування валюти при перетині кордону.

2. Від лютого 2022 року Національний банк України поетапно запровадив заходи захисту для стримування паніки на фінансовому ринку, збереження ліквідності банків та контролю за відтоком капіталу. Частину обмежень згодом пом'якшили (щоб підтримати бізнес і розрахунки з контрагентами за кордоном), але низка правил і надалі діє у тимчасовому режимі.

Визначте, які саме заходи захисту впроваджує НБУ і дайте характеристику деяких з них (на вибір). На який строк вводяться заходи захисту? Поясніть, чому вони є тимчасовими та як відбувається їх продовження/перегляд. Поясніть, як ці заходи можуть вплинути на фінансову діяльність банків та їх взаємодію з клієнтами.

Фінансово-правове регулювання обігу віртуальних активів

Завдання

1. Громадянин Дубенко В. В. офіційно є безробітною особою, отримує певні кошти від держави та реалізує товари ручної роботи через мережу Інтернет за віртуальну валюту (криптовалюту).

Чи є законним такий спосіб оплати за товар? Чи підлягає оподаткуванню одержаний дохід, якщо так, то яким чином?

Контроль і нагляд у сфері грошового обігу та обігу валютних цінностей. Фінансовий моніторинг

Завдання

1. Фізична особа-підприємець вирішила реалізовувати продукти харчування у власному магазині. *Визначте процедуру реєстрації програмного реєстратора розрахункових операцій.*

2. Підприємство виробляє продукцію з подальшою її реалізацією за межами території України. При виробництві такої продукції використовується сировина, що імпортується з іншої країни.

У якій валюті буде здійснюватися оплата за придбану імпортовану сировину підприємством? Які органи здійснюють контроль за здійсненням розрахунків в іноземній валюті? Які контрольні заходи можуть бути проведені для забезпечення дотримання фінансової дисципліни на такому підприємстві?

3. Підприємство «Бета» - резидент України, здійснило валютну операцію з купівлі безготівкової іноземної валюти на суму 100 000 євро без належного оформлення документів.

Чи порушило підприємство валютне законодавство? Визначте, хто і з якою метою здійснює в Україні валютний нагляд? Чи може підприємство самостійно купувати валюту на валютному ринку? Чи можна здійснювати таку операцію без належно оформлених документів?

Поняття бюджету і його структура. Доходи і видатки бюджету

Завдання

1. Закон України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» було прийнято 2 грудня 2022 року. Водночас 24 лютого 2022 року у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України "Про правовий режим воєнного стану" Указом Президента України № 64/2022 було ведено воєнний стан.

Визначте бюджетний період у 2022 році (його початок та закінчення). Чи змінюється

бюджетний період у зв'язку із продовженням військового стану, що триває станом на вересень 2025 рік?

Бюджетна система

Завдання

1. 20 червня 2025 р. на пленарному засіданні сесії Харківської районної ради було прийнято рішення про спрямування коштів у обсязі 175 тис. грн із резервного фонду районного бюджету на оздоровлення дітей-сиріт, що мешкають у районі, а також на фінансування реконструкції будівлі, що постраждала від артобстрілів. Окрім того, було прийнято рішення про формування фонду забезпечення розвитку інфраструктури району за рахунок економії коштів загального фонду бюджету.

Надайте правову оцінку рішенням Харківської районної ради щодо правомірності використання коштів резервного фонду і створення фонду забезпечення розвитку інфраструктури району.

Міжбюджетні відносини

Завдання

1. На пленарному засіданні Верховної Ради України 25 травня 2025 року було прийнято рішення про виділення коштів із державного бюджету до бюджетів міст Бориспіль, Чугуїв, Краматорськ та Слов'янськ у розмірі 50 млн грн відповідно. Такі кошти мають виділятися як субвенція на відновлення інфраструктури, пошкодженої внаслідок терористичних атак рф.

Обґрунтуйте правомірність рішення Верховної Ради України. Опишіть існуючі алгоритми фінансування відновлення інфраструктури, пошкодженої внаслідок терористичних атак рф.

Бюджетний процес

Завдання

1. У процесі виконання загального фонду державного бюджету за доходами з'ясувалося, що отриманих надходжень недостатньо для здійснення бюджетних асигнувань відповідно до бюджетних призначень з урахуванням граничного обсягу дефіциту. Міністр фінансів України, заслухавши місячний звіт про виконання, запропонував внести зміни до розпису Державного бюджету України за загальним фондом з метою забезпечення збалансованості надходжень та витрат державного бюджету з дотриманням граничного обсягу річного дефіциту державного бюджету.

Чи правомірним є рішення Міністра фінансів України? В яких випадках можливо внесення змін до бюджетного розпису? Які існують вимоги до внесення змін розпису бюджету?

Стадії бюджетного процесу

Завдання

1. Під час дії військового стану Кабінет міністрів України відзвітував про річне виконання Державного бюджету України перед Верховною Радою України, Президентом України та Рахунковою палатою лише 1 травня, аргументуючи неможливістю отримання своєчасної та достовірної інформації для річного звіту від деяких органів, установ, розташованих в зоні бойових дій.

Яку інформацію обов'язково має містити річний звіт? В які граничні терміни має подаватися річний звіт? Чи існує відповідальність за несвоєчасне подання річного звіту під час дії військового стану?

Контроль та аудит у бюджетному процесі

Завдання

1. Рахункова палата України, розглядаючи проєкт річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України, звернула увагу на такі порушення, допущені при його складанні:

- 1) річний звіт складено за особливою формою, відмінною від форми складання місячного та квартального звітів;
- 2) річний звіт об'єднує декілька окремих звітів;

- 3) включено звіт про власний капітал;
- 4) звіт про фінансовий стан (баланс) Державного бюджету не відповідає даним бухгалтерського обліку та звітності органів Державної казначейської служби України;
- 5) річний звіт не містить звіту про використання коштів з резервного фонду (тому, що такий фонд передбачений тільки на рівні місцевих бюджетів);
- 6) звіт про стан державного боргу і гарантованого державою боргу складено в іноземній валюті (доларах США).

Які з перелічених пунктів дійсно порушують бюджетне законодавство, а які відповідають йому?